

Dramaturgii

PREMIERE—INTENȚII—SERTARE

De cînd cu luna, toată lumea numără invers. Singurul „imposibil”: AL. MIRODAN. El a mai făcut o ieșire în cosmos, însoțindu-l pe Gagarin în zborul său temerar, după care a afirmat că *Cerul nu există*. La a doua aventură cosmică, e mai... terestru ca oricînd, deși, pornit cu nava spațială Apollo 11-bis, a călcat pe urmele lui Armstrong. Noua piesă poartă numele provizoriu *Oameni pe lună* și, în ceea ce privește, înscrierea ei pe traiectoria universului teatral, autorul se arată optimist.

— *Cu ce veți figura pe afișele stagiunii care începe?*

— Cu *Camuflaj*, piesa pe care mi-a jucat-o în premieră pe țară studioul din Arad și pe care mi-o reprezintă acum Teatrul Evreiesc de Stat. Sper că premiera cu *Transplantarea inimii necunoscute*, planificată pentru această stagiune, va fi reprezentată în cursul actualului cincinal...

— *Și acum ce scrieți?*

— Sint vreo 5—6 ani de cînd, într-o zi, la Predeal, am citit o informație legată de declarațiile omului care, în timpul războiului, a doborât avionul în care se afla Saint-Exupéry. Ideia de a scrie o piesă m-a urmărit de atunci; am scris-o și am aban-

AL. MIRODAN: Mă chinui cu un paradox...

donat-o de zece ori, pentru că nu găsisem ce-mi convenea și pentru că *Faptul* era prea mare, „prea” perfect. Această perfecțiune reușise să mă paralizaze și nu am putut să-i dau o expresie dramatică pînă cînd, la imboldul celor de la teatrul din Piatra Neamț, — care m-au ținut sechestrat în... penitenciarul lor „estetic”: hotelul „Ceahlăul”, — am reușit să termin piesa *Cine l-a ucis pe Saint-Exupéry?*

— *Cîteva cuvinte bine spuse pentru un final de interviu...*

— Mă chinui cu un paradox, unul din fenomenele bizare ale timpului nostru modern, cînd rapiditatea de lectură a unor teatre rămîne în urma vitezei de gîndire și acțiune a autorilor. Ani de-a rîndul se reproșea dramaturgiei că a rămas în urma vieții... Am impresia că, în luna septembrie 1969, viața — mă refer la viața teatrală — a rămas în urma dramaturgiei...

Răspunsurile lui Al. Mirodan mi-au stimulat ambiția și curiozitatea de a afla și paradoxurile altor dramaturgi pentru viitoarea stagiune.

Pun mina pe telefon.

— *Cu ce veți fi pe afișele viitoarei stagiuni, tovarășe EVERAC?*

— Poate știți dumneata... Eu nu știu precis de nimic nou.

— *Aveți vreo piesă în lucru?*

— Nu.

— *Cum așa?*

— Cînd îmi vine în minte ideea unei piese, o scriu, și gata.

...Lacronic tovarășul EVERAC. Poate că femeile, care sînt mai volubile decît bărbații... Sun la ECATERINA OPROIU.

— *Veți fi cu vreo piesă nouă pe afișele stagiunii?*

— Nu știu.

— *Nu ați scris-o?*

— Am insurmontabile argumente pentru a nu-ți sufla nici o vorbă. Lasă-mă să scriu...

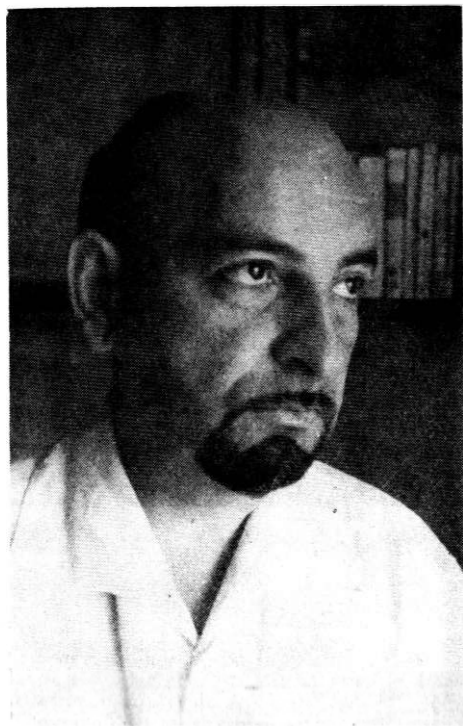
— *Și răspunsul?*

— Peste o lună.

Glac!

ALEXANDRU POPESCU, întîlnit mai tîrziu, migălea tot la cele două pagini care nu-i ieșeau și de care se plîngea și revistei

PAUL EUERAC: *N-am sertare...*

— Subiectul piesei?... Echilibrul. Gîndește-te că viața noastră nu seamănă cu cea a generațiilor trecute. Bunurile pe care le producem ne satisfac multe deziderate, ba chiar și unele capricii, dar trebuie să ținem seama că fiecare dorință împlinită este, de fapt, moartea unui ideal. Între aceste două noțiuni trebuie să existe o cumpănă, și această „proporție de aur” constituie subiectul noii mele piese. Și pentru că vreau să preîntîmpin o întrebare: doresc stagiunii să găsească „proporția de aur”. Cu ce voi contribui la realizarea ei? Bineînțeles, cu *Croitorii cei mari din Valahia*, și, la păpuși, cu *Strop de rouă-Brotăcelul*, cunoscută din revista „Teatrul”.

Știînd că și ALECU POPOVICI va figura pe afișele stagiunii cu o piesă pentru

copii, l-am întrerupt din „activitatea educativă” cu care se străduia să-l impresioneze pe Radu, copie a lui și eroul pozelor din toate piesele sale.

— La Bacău, mă arunc într-o... *Aventură în cușca suflerului*, împreună cu VINICIU GAFITA. E vorba de excursia utopică în trecutul istoric al unui elev chiulanguiu. Proză + cuplete + muzică = formula ideală de spectacol pentru cei mici.

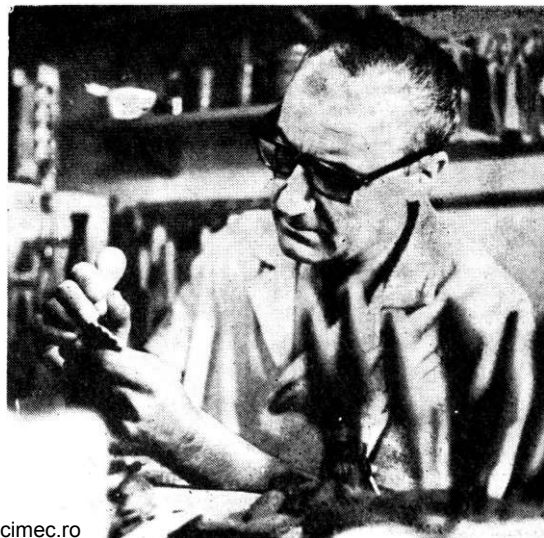
După *Pălăria florentină* și *Scoala birselilor*, i-am dat o față modernă lui Alecsandri pentru Teatrul „Delavrancea”: *Sinziana și Pepelea...*

Scris și de un proiect umoristic: la Capșa se vor reîntîlni umoriștii dintre cele două războaie și umorul lor... Bineînțeles, pentru Teatrul de Comedie. Să fie sănătos Nicu Kanner, să vezi dacă nu-l sui pe scenă să-și susțină confracții, la cei 82 de ani ai lui!...

— *Sînteți șef al Comisiei teatrale din Comitetul municipal pentru cultură și artă al Bucureștiului. Cum „vedeți” viitoarea stagiune?*

— Sper să nu fie uitat un personaj, socotit prea des figurant: „publicul”. Aplaud

AL. POPESCU: *O „proporție de aur”*

AL. VOITIN: *Îmi recitesc piesele ne jucate*

AL. POPOVICI: *Sper să nu fie uitat publicul*

hotărîrea, în sfîrșit luată, cu privire la *Danton*, descoperirea lui V. Voiculescu la Iași, numărul sporit de piese originale. Îmi pare rău că sînt prea puține comedii. Afară de Aurel Baranga, ceilalți autori au uitat să rîdă?

Înainte de premieră cu Viteazul îl prind de mină pe PAUL ANGHEL.

— *De ce nu aveți emoții?*

— Ba am, cum să n-am... Mă bucură că nu se observă. Din cauza mustății, probabil.

— *E singura premieră din această stațiune?*

— E prima. La „Naționalele” din București și Cluj mi se va juca *Săptămîna patimilor*. Am anunțat în Contemporanul și o a treia piesă din tripticul istoric: o lucrare consacrată lui Brîncoveanu. După cum știi, și Ilie Păunescu se ocupă tot de Brîncoveanu, de evenimentele din Sîntămăria anului 1714.

— *Cu ce sentimente v-ați angajat în ilustrarea figurii voievodului?*

— ...Că închei o triadă, Brîncoveanu simbolizînd virtuțile spiritului nostru politic în trecut.

— *Aici se încheie preocupările pentru dramaturgia cu subiect istoric?*

— Nu. Paradoxal pentru unii, de fapt normal și caracteristic creației mele, voi invita publicul în *Tinda cu domnițe*, o piesă în care Alecsandri, Calderon și Goldoni vor fi evocați în spiritul operelor lor.

— *Nu încercați și o apropiere de perioada contemporană?*

— *Pămîntul care uită* este titlul unei piese despre istoricul act al insurecției. Îi aștept premiera cu multă emoție și cu nerăbdare. Vreau să aibă succes. Vreau să fiu un dramaturg de succes!

...Evident. Toți dramaturgii vor să fie dramaturgi de succes. Chiar și LEONIDA TEODORESCU, deși repetițiunile cu piesa *Alex, la Teatrul „Nottara”, au suferit întreruperi prelungite.*

— Am lucrat mult anul acesta și lucrez mult în continuare, sperînd să termin curînd o piesă în două părți la care țin foarte mult, *Cabana*, și să definitivez o comedie, de altfel scrisă acum vreo două luni, *Prințul african*. Îi aduc emele corectări și o predau Teatrului de Comedie. Ai auzit *Evadarea* mea la radio?... A fost o înregistrare reușită. Lucrez foarte bine cu cei de la Radio; muncește acolo un grup de oameni sinceri pa-

LEONIDA TEODORESCU : *Am sertarele doldora*

sionați de dramaturgia românească, și pasionați activ. Acolo am și debutat, în 1967, cu *Rîpa albastră* și scriu în continuare cu plăcere pentru emisiunile teatrului radiofonic. Pentru toamnă, de pildă, m-am gândit la un scenariu după *Crivățul de aseară*. Să vedem dacă voi avea timp; fac ultimele rețușuri volumului care, azi-mîine, va fi în librării, și piesei *U 2*, neinclusă în volum, pe care am predat-o Teatrului Național. Am sertarele doldora.

AL. VOITIN, *la o cafea, îmi răspunde cu șugubetie moldovenească :*

— Cred că nu mi se va juca nimic. Aștept să se înființeze studiourile experimentale. În care să se joace dramaturgii noi, apoi să-mi vină și mie rîndul... Sigur, după ce se va înființa un studio neexperimental, care să joace pe autorii „demodați”. Nu mă crezi, n-ai decît: nu scriu nimic. Stau să-mi recitesc piesele ne jucate și mă gîndesc ce să scriu și cum să mă „înnoiesc”, doar-doar voi intra și eu în grațiile vreunui regizor... *Avram Iancu*, e o piesă despre un moment istoric important al românilor; *Adio, majestate*, o frescă a gîndirii progresiste românești. Cu ce am greșit de nu se joacă la nici un teatru?

ILIE PAUNESCU : *Lucrurile merg bine*

Pe DINU BONDI, cînd l-am întîlnit, fre-măta de nerăbdare să-i parvină antologia lui Alain Bosquet, „Adio, lună”, recent apărută în editura Calmann-Levy.

— *Ce veți face cu cartea?*

— Depoetizez luna.

— *Frumos. Abia a fost cucerită. Unii abia așteaptă să ajungă acolo...*

— *Ce scriu eu nu te interesează?*

— *Cum nu?*

— Teatrul „Ion Creangă” mi-a promis că-mi „urcă” pe scenă *Ochiul zimbrului*, piesă istorică avîndu-l ca erou principal pe Alexandru cel Bun. Dar cine poate ghici ce se va întîmpla pînă la urmă?... Mai scriu o piesă a cărei temă este ridiculizarea absurdului, sentiment pe care tinerii din țara noastră, animați de idealuri colective, nu și-l prea apropie. Iată că încerc și o comedie: „Ce-ar fi să ne lăsăm acasă nervii și măruntele necazuri?”...

La Cașsa, ILIE PAUNESCU îmi răspunde vesel.

— Lucrurile merg bine. *Maria 1714* va fi cea dintîi premieră a Teatrului Mic în stațiunea 1969—70. Iar proiectele mele... Cînd apare interviul?... S-ar putea ca pînă atunci să nu mai fie simple planuri de viitor. Sper să am gata o piesă nouă și nu prea (fie-

care prunc e un nou născut, dar — în același timp — și rodul unei îndelungate gestații). Piesa se numește *Vizitatorul* și acțiunea ei se petrece azi, în București...

La coborîrea din trenul de Iași, îl acostez pe ION OMESCU.

— Știu precis că veți avea o bogată colecție de afișe în viitoarea stagiune.

— Oarecum... La teatrul din Constanța, sub regia proaspătului și talentatului (vă veți convinge) absolvent Geo Berechet, mi se va juca *Săgetătorul*. La teatrul de Stat Bacău *Anonimul*, în stagiunea aceasta sau la deschiderea celei viitoare, în direcția de scenă a subsemnatului. (Dreptul de a-ți frînge gîtul e garantat prin Constituție.) Conducerea Teatrului „Nottara” prin persoana directorului său Horia Lovinescu, mi-a anunțat în presă *Oedip XX (Monstrul)*. Dar, cum definitivarea repertoriului nu depinde numai de direcția teatrului, s-ar putea ca în locul „monstrului” meu să fie preferate alte... dihanii. Însfîrșit, la „cinematografie”, Mihai Iacob a terminat decupajul regizoral al scenariului meu *Alb și aur*. Sigur nu sînt decît de *Săgetătorul*, ale cărui repetiții au și început. Mint: nici de asta. Sigur nu poți fi decît după ridicarea cortinei. Știu, o să-mi spunți că aselenizarea a fost prevăzută la secundă. Mă consolez lucrînd la o dramă, intitulată *Lungul drum al piesei către scenă*. Va fi foarte frumoasă și va impresiona toate vîrstele și toate profesiunile.

— În cîte acte?

— În doi ani.

„*Pour la bonne bouche*”, bat la ușa lui AUREL BARANGA.

— Intră cu curaj, tinere.

Intru.

— Am aflat, ești cel care numeri invers lansarea noilor lucrări ale dramaturgilor.

— Știți...

— Știu. Scrie! Departe de scadența finală, în stagiunea ce-și deschide foarte curînd porțile, mi se va juca, în continuare, *Sfîntul Mitică Blajinu*, *Opinia publică* și *Travesti* la București; *Arcul de triumf* e prima premieră a stagiunii la Pitești și, pe alte scene din țară, proiecte — sper — realizabile: *Fii cuminte*, *Cristofor*, *Rețeta fericității*, chiar și *Siciliana*, comedie care se arată departe de a-și fi epuizat actualitatea.

— Mai rar, maestre...

— Am, după cum se poate ușor imagina, toate motivele de satisfacție. Desigur că nu încetez să scriu: mă aflu într-un stadiu foarte aproape de definitivare cu *Simfonia patetică*, frescă istorică de o formulă — nădăjduiesc — inedită. De asemenea, am ajuns la ultima transcriere a unei comedii pe care cred că am s-o intitulez *Farsa infernală*. „Farsă” — fiindcă e într-adevăr vorba de o farsă, „infernală” — fiindcă se petrece pe pămînt și în... iad. Vreau să mai scriu o comedie, o comedie grotescă, pentru

AUREL BARANGA: *Desigur, nu încetez să scriu...*

n-am decît ideea și un embrion de acțiune, dar la numele căreia mă gîndesc cu insistență: *Om și contraom*. Uite, vezi, ți-am denunțat tot santierul. Că sertare n-am. Nu cred în sertare. Am mai notat-o și cu alt prilej: dacă I. L. Caragiale ar fi scris la 1880 *Scrisoarea pierdută*, dacă ar fi închis-o într-un sertar, unde ar fi rămas uitată, totalmente necunoscută, pînă în zilele noastre, și dacă ar fi fost descoperită, în timpător, alaltăieri, nimeni, dar absolut nimeni, n-ar conveni la ideea că ne aflăm în fața unei capodopere. O lucrare, fie și genială, „este, făcîndu-se”. Am întrebuintat intenționat barbarismul — parafrază după o celebră afirmație a lui André Malraux — voină să sugerez că o operă se face într-o perfectă osmoză între lucrare și timpul ei, lucrarea influențînd vremea care îi acordă — sau nu — sîrutul ei de grație. Insistența mea vizează la afirmarea unui principiu: dacă ești cu adevărat al timpului tău, ai toate șansele să fii al tuturor vremurilor. A spus-o exact la fel, dar înaintea mea, Schiller.

— Vorbiți ca la... carte, maestre...

— Am încredințat editurii un volum de proză, în care se găsește și un fragment masiv din ce am anunțat în presă, cu ani în urmă, sub numele de „Fals tratat de dramaturgie”.

— Pentru uzul confrăților?

— Nu în primul rînd. Dar mă gîndesc că în era debarcării pe lună, e cazul să facem teatrul mai cu abecedar...

— Și mai cu aritmetică.

— De ce nu?

Dumitru Negreanu